

Regionale Klachtencommissie Wvggz Limburg

Klacht	:	RKMO 20.001
Wet	:	Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz)
Datum binnenkomst klacht	:	24 januari 2020
Datum hoorzitting	:	3 februari 2020
Datum uitspraak	:	6 februari 2020

De Regionale Klachtencommissie Wvggz Limburg heeft zich beraden over de klacht van de heer X. (hierna te noemen klager), aan wie ten tijde van het indienen van de klacht op grond van een crisismaatregel zorg werd verleend door Mondriaan. De klacht is gericht tegen mevrouw Y. (psychiater), hierna te noemen verweerster.

1 PROCEDURE

De klachtencommissie heeft op 24 januari 2020 een klachtenformulier van klager ontvangen, gedateerd op dezelfde dag. Daarbij heeft klager tevens een schorsingsverzoek ingediend. Klager heeft toestemming gegeven voor het verstrekken van (medische) gegevens uit zijn elektronische patiëntendossier door de zorgverantwoordelijke aan de Regionale Klachtencommissie Wvggz Limburg.

Op 28 januari 2020 is het schorsingsverzoek behandeld, zie punt 6.

Verweerster heeft de klachtencommissie op 30 januari 2020 een verweerschrift doen toekomen, voorzien van bijlagen.

Op 3 februari 2020 heeft een hoorzitting plaatsgevonden. Bij die gelegenheid hebben beide partijen, ieder voor zich, hun standpunten toegelicht.

1.1 TERMIJN

De klacht is gebaseerd op de Wvggz en heeft betrekking op een beslissing waarvan het gevolg nog actueel is, zodat de klachtencommissie gehouden is binnen 2 weken na ontvangst van deze klacht schriftelijk een uitspraak te doen ten aanzien van de klacht. Deze termijn loopt af op 7 februari 2020.

2 KLACHT

De klacht betreft een klacht zoals omschreven in artikel 10:3 Wvggz onder j.

Klager maakt bezwaar tegen de beslissing van de zorgverantwoordelijke zijn laptop en telefoon in te nemen en verzoekt deze beslissing te schorsen.

3 FEITEN

- Op 13 januari 2020 is klager opgenomen op een gesloten afdeling bij Mondriaan in het kader van een crisismaatregel, na problemen in de thuissituatie.
- De Rechtbank Limburg heeft op 17 januari 2020 een machtiging verleend tot voorzetting van de crisismaatregel van klager voor een periode van drie weken.
- Op 23 januari 2020 is klager een formulier uitgereikt waarop staat vermeld dat na onderzoek van zijn actuele gezondheidstoestand jegens hem een beslissing is genomen tot het verlenen van verplichte zorg ter uitvoering van de crisismaatregel, met motivering.

4 STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

4.1 STANDPUNT KLAGER

Het standpunt van klager komt, samengevat, neer op het volgende.

Klager is op 13 januari 2020 middels een crisismaatregel opgenomen bij Mondriaan. Op donderdag 23 januari 2020 zijn klagers telefoon en laptop ingenomen om volgens verweerster ernstig nadeel voor hem af te wenden. Dit ernstig nadeel wordt omschreven als een aanzienlijk risico op financiële schade. Uit de motivering ex artikel 8:9 Wvggz blijkt dat volgens verweerster de vrees bestaat dat klager een lening wil afsluiten en zo schulden zou maken. Klager ontkent dat hij een lening wil afsluiten. Hij heeft aangegeven zeker gedurende zijn opname geen leenovereenkomst aan te willen gaan, doch zich te willen oriënteren. Klager wil zich voornamelijk richten op andere zaken, zoals terugkeer naar huis. Er is volgens klager dan ook geen sprake van ernstig nadeel dat veroorzaakt wordt door zijn psychische stoornis. Klager geeft aan dit ook zo te hebben verwoord naar verweerster, maar hij heeft haar niet kunnen overtuigen.

De echtgenote van klager legt ter hoorzitting uit dat zij en haar man een eerste boot hebben gekocht en ook een aanbetaling hebben gedaan van € 5.500 ter zake van de aankoop van een tweede boot. Een kennis heeft beloofd € 5.000 bij te leggen en dan zouden zij en haar man nog voor € 6.000 een lening moeten afsluiten. Dit alles is gebeurd vóór de opname van klager. Sinds zijn opname heeft klager geen transacties meer gedaan. Zowel klager als zijn echtgenote zegt dat zij bezig zijn met vergunningen en dat zij delen van een businessplan hebben gemaakt. De echtgenote van klager stelt naar haar zeggen als eis dat een en ander formeel in orde is, zoals de inschrijving bij de Kamer van Koophandel.

Klager is van mening dat het innemen van zijn laptop en gsm een ingrijpender middel is dan nodig voor afwenden van het ernstig nadeel, het risico op financiële problemen. Volgens klager zijn er minder ingrijpende middelen ter voorkoming van dit vermeende ernstige nadeel mogelijk. Zoals gezegd is hij niet voornemens een lening af te sluiten. Mocht hij desalniettemin een lening afsluiten, dan kan deze overeenkomst ontbonden worden binnen 14 dagen, zoals vermeld in het Burgerlijk Wetboek. Klager vindt, voor zover er risico bestaat, ontbinding van de overeenkomst minder ingrijpend dan het ontnemen van zijn communicatiemiddelen. Dit middel staat volgens klager niet in verhouding tot het omschreven nadeel. Hiermee is een verdergaande beperking opgelegd dan het nadeel dat volgens klager zou bestaan.

Gevraagd naar de oorzaak van het conflict tussen haar en klager verklaart de echtgenote van klager dat haar man meent dat zij 24 uur per dag zorg nodig heeft, dat zij dementerend is en dat zij opgenomen moet worden. Aangezien zij het hiermee niet eens is, heeft dit een aantal keren geleid tot ruzie tussen hen. Zij ontkent stellig dat de aanschaf van een boot een conflict tussen haar en haar man heeft veroorzaakt.

Voorts wordt namens klager opgemerkt dat in het verweerschrift niet terug te vinden is of er schriftelijk is vastgelegd of klager wilsbekwaam is of niet, en of een acuut levensgevaar dreigt voor betrokkene dan wel dat er een aanzienlijk risico bestaat voor een ander op financiële schade. Klager meent dat het risico op financiële schade voor een ander heel erg klein is.

Verder wordt naar voren gebracht dat op het formulier conform artikel 8:9 Wvggz, overhandigd aan klager, geen datum staat genoemd van het onderzoeken van diens actuele gezondheidstoestand en evenmin de datum van het bespreken van de voorgenomen beslissing.

Ook staat op dit formulier dat het beperken in het gebruik van communicatiemiddelen is opgenomen in de crisismaatregel, maar een kopie van de crisismaatregel is niet bijgevoegd.

4.1 STANDPUNT VERWEERSTER

Het standpunt van verweerster komt, samengevat, neer op het volgende.

Klager is bij Mondriaan bekend in verband met depressieve periodes en alcoholmisbruik. Hij is met een crisismaatregel opgenomen vanwege verdenking van manische decompensatie met dreiging naar zijn partner en hulpverlening én overwaardige ideeën (ten aanzien van zijn vrouw en Mondriaan). Er is

sprake van een manisch (rand)psychotisch toestandsbeeld waarbij de aandacht moeilijk te trekken, te richten en te behouden is, er geen ziekte-inzicht is, terwijl het formeel denken gejaagd en verhoogd associatief is en de psychomotoriek met momenten versneld is. In de afgelopen periode hebben momenten van hevige agitatie, agressie en brandstichting gespeeld. Naasten hebben gesignaleerd dat klager grote uitgaven doet van € 12.000-16.000 voor de koop van boten, hetgeen hijzelf ook heeft bevestigd. Daarnaast is klager van plan leningen aan te gaan van € 49.000-75.000 vanuit een manisch/psychotisch toestandsbeeld. Hij heeft naast het feit dat hij reeds een eerste boot heeft gekocht, ook een aanbetaling gedaan op een tweede boot.

Het beperken van klagers telefoon- en internetgebruik voldoet volgens verweerster aan de gestelde criteria. Door de beperking in het gebruik van genoemde communicatiemiddelen kan ernstig nadeel (doen van grote uitgaven en aangaan van leningen) worden voorkomen. Er kunnen ernstige maatschappelijke nadelen (schulden) ontstaan zonder deze beperkingen. Naar de mening van verweerster bestaat er geen andere mogelijkheid om dit nadeel te voorkomen, aangezien meermaals tevergeefs is getracht met klager hierover in gesprek te gaan.

Zonder ingrijpen bestaat er volgens verweerster een groot risico op ernstig nadeel in de vorm van sociaalmaatschappelijke problemen (schulden).

Verweerster bevestigt dat de crisismaatregel ten tijde van het versturen van de stukken aan de Regionale Klachtencommissie Wvggz Limburg nog niet aan het dossier van klager was toegevoegd. Aansluitend aan de hoorzitting is dit document de commissie toegestuurd.

5 OVERWEGINGEN EN OORDEEL KLACHTENCOMMISSIE

De klacht is gebaseerd op artikel 10.3 Wvggz. De klachtencommissie is bevoegd van de klacht kennis te nemen en klager is ontvankelijk in zijn klacht.

Klager heeft van zijn wettelijke bevoegdheid gebruik gemaakt om op grond van artikel 10.3 Wvggz een klacht in te dienen met betrekking tot de beslissing van verweerder inzake het innemen van de laptop en telefoon van betrokkene (artikel 8:14 Wvggz). Derhalve zal de klachtencommissie zich moeten uitspreken over deze klacht en dient zij de beslissing van verweerster aan de wettelijke criteria te toetsen.

Een beslissing tot het ontnemen van een laptop en telefoon zoals bedoeld in artikel 8:14 Wvggz kan uitsluitend worden genomen indien:

- a. betrokkene niet tot een redelijke waardering van zijn belangen ter zake in staat is, of
- b. acuut levensgevaar voor betrokkene dreigt dan wel er een aanzienlijk risico voor een ander is op levensgevaar, ernstig lichamelijk letsel, ernstige psychische, materiële, immateriële of financiële schade, ernstige verwaarlozing of maatschappelijke teloorgang, of om ernstig in zijn ontwikkeling te worden geschaad, dan wel de algemene veiligheid van personen of goederen in gevaar is (artikel 8:9 lid 4 Wvggz).

De zorgverantwoordelijke kan ingevolge artikel 8:14 Wvggz bij het gegronde vermoeden van aanwezigheid binnen de accommodatie van voorwerpen die betrokkene niet in zijn bezit mag hebben of die een aanzienlijk risico op ernstige schade veroorzaken, ter voorkoming van een noodsituatie, een beslissing nemen tot onderzoek. De ontnomen voorwerpen worden voor betrokkene bewaard, voor zover dit niet in strijd is met enig wettelijk voorschrift.

5.1 FORMELE TOETSING

Op grond van artikel 8:14 lid 3 Wvggz stelt de zorgverantwoordelijke de beslissing op schrift, voorziet de beslissing van een schriftelijke motivering en stelt de geneesheer-directeur op de hoogte van de beslissing. De geneesheer-directeur geeft betrokkene, de vertegenwoordiger en de advocaat een afschrift van de beslissing en stelt hen schriftelijk in kennis van de klachtwaardigheid van de beslissing en de mogelijkheid van advies en bijstand door de patiëntenvertrouwenspersoon.

Aan het verweerschrift is als bijlage het formulier "Beslissing verlenen verplicht zorg (art. 8:9 Wvggz)" toegevoegd. Op dit formulier is vermeld waaruit de verplichte zorg zal bestaan, de gronden die in dezen van toepassing zijn, met bijbehorende motivering.

Klager voert aan dat op het genoemde formulier beschreven staat dat het beperken in het gebruik van communicatiemiddelen is opgenomen in de crisismaatregel, maar dat de crisismaatregel niet bij het verweerschrift is gevoegd.

Verweerster zegt dat zij dit niet heeft kunnen bijvoegen omdat het nog niet in het dossier is opgenomen door achterstand. De commissie heeft inmiddels de beschikking in haar bezit en dit aan klager doen toekomen.

5.2 TOETSING AAN ERNSTIG NADEEL CRITERIUM

Klager stelt dat er geen sprake is van ernstig nadeel in de zin van de Wvggz. Verweerster beoogt te voorkomen dat klager als gevolg van zijn psychische stoornis zichzelf financiële schade zal toebrengen door het afsluiten van een hoge lening. Klager ontkent dat hij een lening wil afsluiten; hij wil zich alleen oriënteren.

De klachtencommissie acht klagers stelling tegenover de gemotiveerde betwisting door verweerster, zoals hierboven weergegeven, niet aannemelijk. Uit hetgeen is vermeld in het verweerschrift, het desbetreffende beslissing verlenen verplichte zorg (artikel 8:9 Wvggz), de medische verklaring, de beschikking, de rapportage, alsmede gelet op de toelichting van verweerster ter zitting, is naar het oordeel van de klachtencommissie genoegzaam gebleken dat er wel degelijk sprake is van ernstig nadeel, met name voor klager en zijn vrouw.

Blijkens de verklaringen van verweerster is klager bekend met depressieve episode(s) en alcoholmisbruik. Hij is opgenomen vanwege de verdenking van manische decompensatie met dreiging naar partner en hulpverlening en overwaardige ideeën. Momenteel is sprake van een manisch (rand)psychotisch toestandsbeeld, waarbij de aandacht moeilijk te trekken, te richten en te behouden is. Klager heeft geen ziekte-inzicht, het formeel denken is gejaagd en verhoogd associatief, en de psychomotoriek is met momenten versneld. Na zijn opname zijn er momenten van hevige agitatie en agressie geweest. Na signalen was er bij verweerster een duidelijk vermoeden dat klager grote aankopen doet, namelijk boten ter waarde van € 12.000-16.000. Klager en zijn vrouw bevestigen dit. Daarnaast wil klager vanuit een manisch/psychotisch toestandsbeeld voor hoge bedragen leningen (€ 49.000-75.000) aangaan. Weliswaar ontkent klager dit en stelt hij zich ter zake alleen te willen oriënteren, maar hij heeft verweerster hiervan niet overtuigd.

Verweerster hoopt dat zij de financiële schade voor klager kan beperken door de inname van zijn laptop en telefoon, waardoor hij geen transacties meer kan sluiten. Zij stelt dat, indien klager weer beschikt over zijn laptop en telefoon en daarmee financiële transacties aangaat, hij ernstige financiële schade zal lijden en maatschappelijke teloorgang dreigt. Verweerster is ervan overtuigd dat als de medicatie bij klager aanslaat en zijn toestandsbeeld verbetert, hij in een later stadium de financiële situatie wel beter zou kunnen inschatten.

Naar het oordeel van de klachtencommissie heeft verweerster, zoals hiervoor overwogen, niet alleen genoegzaam aannemelijk gemaakt dat er een groot risico bestaat dat klager zichzelf - en zijn echtgenote - ernstig (financieel) nadeel berokkent, maar ook dat dit een rechtstreeks gevolg is van klagers geestesstoornis. Deze geestesstoornis wordt momenteel met psychofarmaca bestreden en er is al enige verbetering bij klager waarneembaar. Tegenover de ontkenning van klager heeft verweerster ter onderbouwing van haar standpunt voldoende argumenten naar voren gebracht. Op grond daarvan onderschrijft de klachtencommissie de beslissing van verweerster, dat de inname van laptop en telefoon van klager in de gegeven situatie noodzakelijk is.

Voorts dient de toepassing van dwangbehandeling te voldoen aan de eisen van effectiviteit, proportionaliteit, subsidiariteit en veiligheid en dient de procedure met de benodigde zorgvuldigheid te zijn gewaarborgd.

5.3 TOETSING AAN EFFECTIVITEITSCRITERIUM

Het doel van het innemen van de laptop en telefoon is te voorkomen dat klager, die niet bereid is vrijwillig het gebruik van zijn laptop en telefoon te beperken, ernstige financiële schade zal oplopen. Als klager weer kan beschikken over zijn laptop en telefoon is er een reële kans aanwezig dat hij toch financiële transacties zal uitvoeren, terwijl hij de gevolgen hiervan door zijn toestandsbeeld niet kan overzien.

De klachtencommissie acht aannemelijk, gelet op hetgeen verweerster naar voren heeft gebracht, dat klager niet meer in staat is financiële transacties uit te voeren, als hij niet in het bezit is van laptop en telefoon. Hij is hierdoor niet in de gelegenheid leningen af te sluiten waarvan hij de gevolgen, ook op de langere termijn, op dit moment niet kan overzien. Het niet innemen van de telefoon en laptop zou bovendien betekenen dat klager schulden kan maken die hem en zijn vrouw jarenlang blijven achtervolgen, waardoor maatschappelijke teloorgang dreigt.

De commissie komt op grond van bovenstaande overwegingen tot de conclusie dat de inname van laptop en telefoon van klager aan de eis van effectiviteit beantwoordt.

5.4 TOETSING AAN PROPORTIONALITEITSCRITERIUM

Klager stelt dat hij geen lening wil afsluiten, maar zich alleen wil oriënteren. Hij is van mening dat hij de situatie kan overzien. Daarin wordt hij tijdens de hoorzitting volledig gesteund door zijn vrouw. Verweerster heeft naar voren gebracht dat klager inmiddels al een boot heeft gekocht en dat hij voor een tweede boot al een aanbetaling heeft gedaan.

Op de vraag van de commissie of klager al een businessplan of vergunningen heeft, antwoordt hij dat hij een deel van het businessplan af heeft en ook in overleg is inzake de vergunningen.

De klachtencommissie acht niet aannemelijk dat klager de gevolgen van zijn financiële transacties kan overzien. Hij heeft weliswaar plannen, maar deze zijn niet concreet uitgevoerd. Zo heeft er nog geen inschrijving bij de Kamer van Koophandel plaatsgevonden, zijn er nog geen vergunningen geregeld en is het businessplan nog niet af, laat staan goedgekeurd. Ook blijkt betaling van de te kopen tweede boot op problemen te stuiten, nu er een "gat" van € 6.000 blijkt te bestaan. Het risico dat klager zich als gevolg van zijn groothedswanen ernstig in de schulden steekt, is dan ook aanzienlijk. De inname van de telefoon en laptop voorkomt dit. Zonder de inname is de kans groot dat klager leningen afsluit die grote financiële gevolgen hebben voor zijn toekomst, waardoor maatschappelijke teloorgang dreigt. Klager stelt weliswaar zich alleen te willen oriënteren, maar de commissie is van oordeel dat niet uit te sluiten valt dat klager toch leningen afsluit, daar hij er vanuit gaat dat ontbinding van een dergelijke overeenkomst elk nadeel wegneemt.

Op grond van bovenstaande overwegingen is de klachtencommissie van oordeel dat in de geschetste omstandigheden inname van laptop en telefoon een proportioneel middel is om het dreigende ernstig nadeel te doen wegnemen.

De commissie concludeert dan ook dat de inname van laptop en telefoon eveneens voldoet aan de eis van proportionaliteit.

5.5 TOETSING AAN SUBSIDIARITEITSCRITERIUM

Het toestandsbeeld van klager is van dien aard, aldus verweerster, dat hij door zijn overwaardige ideeën niet in staat is zich een reëel beeld te vormen van de gevolgen van zijn financiële transacties. Zij heeft meermaals tevergeefs met klager over de financiële gevolgen gesproken.

Klager is van mening dat het terugdraaien van financiële transactie minder gevolgen voor hem heeft dan de inname van zijn laptop en telefoon.

Nu klager de gevolgen van zijn financiële situatie niet kan overzien vanuit zijn manisch/psychotisch toestandsbeeld, blijft verweerster niets anders over dan de laptop en telefoon van klager in te nemen om het dreigend ernstig nadeel bij klager te voorkomen. Klager meent dat het terugdraaien van financiële transacties vrij gemakkelijk kan geschieden, maar gaat eraan voorbij dat het ontbinden van een dergelijke overeenkomst financiële consequenties kan hebben, bij voorbeeld indien de wederpartij kan aantonen als gevolg daarvan schade te hebben geleden. Ook dient er een boete te worden betaald als er een afgesloten lening in een keer wordt afgelost.

Gelet op hetgeen verweerster naar voren heeft gebracht, zoals hiervoor is weergegeven, acht de klachtencommissie aannemelijk dat verweerster in de gegeven omstandigheden, waarin klager vanuit zijn toestandsbeeld zijn financiële situatie niet kan overzien en niet bereid is het gebruik van zijn laptop en telefoon te beperken, geen andere mogelijkheid dan inname van de laptop en telefoon resteert. De commissie kan verweerster derhalve volgen in haar beslissing over te gaan tot inname van de laptop en telefoon van klager.

De commissie is van oordeel dat daarmee in dezen ook aan het subsidiariteitsvereiste is voldaan.

5.6 TOETSING AAN VEILIGHEIDSCRITERIUM

De klachtencommissie gaat er vanuit dat, indien klager financiële transacties kan doen vanuit zijn manisch/psychotisch toestandsbeeld, dit grote gevolgen kan hebben voor zijn financiële situatie, nu en zeker ook in de toekomst.

Verweerster heeft aannemelijk gemaakt dat zij door het innemen van de laptop en telefoon van klager ernstig nadeel voor klager voorkomt.

Voor de motivering van dit oordeel verwijst de commissie naar hetgeen hiervoor onder 5.2 tot en met 5.5 is overwogen.

Daarmee is, naar het oordeel van de commissie, voldaan aan het veiligheidsvereiste.

De klachtencommissie komt op grond van al het vorenstaande tot het oordeel dat de klacht ongegrond moet worden verklaard.

6 SCHORSING

Klager heeft op 24 januari 2020 een klacht ingediend en daarnaast de klachtencommissie verzocht de beslissing van de psychiater zijn laptop en telefoon in te nemen te schorsen, totdat de klachtencommissie uitspraak heeft gedaan.

Namens de klachtencommissie hebben de voorzitter en een onafhankelijke psychiater klager op 28 januari 2020 op de afdeling bezocht en hem en de verpleegkundig specialist gehoord. Aansluitend heeft er beraad plaatsgevonden, waarna partijen mondeling de beslissing, dat het schorsingsverzoek wordt afgewezen, is medegedeeld, met de gronden waarop de beslissing berust. Tenslotte is partijen een formulier waarop de beslissing is aangekruist overhandigd.

Het schorsingsverzoek van klager is afgewezen op gronden die ook onder 5 zijn weergegeven.

7 BESLISSING

De klachtencommissie:

- verklaart de klacht ongegrond;
- verstaat dat het schorsingsverzoek op 28 januari 2020 is afgewezen.

8 BEROEP

De klacht is gebaseerd op artikel 10:3 Wvggz en, voor zover thans van belang, ongegrond verklaard. Dit brengt mede dat betrokkene, de vertegenwoordiger, de zorgaanbieder of een nabestaande van betrokkene door middel van een schriftelijk en gemotiveerd verzoekschrift beroep kan instellen tegen de onderhavige uitspraak van de klachtencommissie bij de Rechtbank Limburg, locatie Maastricht (artikel 10:7 lid 1 Wvggz).

De termijn voor het indienen van een verzoek bedraagt zes weken, ingaande op de dag na die waarop de commissie uiterlijk had moeten beslissen dan wel ingaande op de dag waarop de beslissing van de commissie aan klager bekend is gemaakt (artikel 10:7 lid 2 Wvggz).

Op grond van art. 10:9 Wvggz kan de rechter de beslissing waartegen de klacht is gericht, schorsen.